

дував нові майстерні, коли Спілка народних майстрів України покликала Франю Іванівну з її учнями у Чернігівську область на семінар до Седнева, коли ми здобули, так би мовити, статус Всеукраїнського визнання, познайомились з найкращими талантами держави, серед яких племінниця братів Герасименків була першою перлиною найвищої вартості, то зрозуміли сповна, хто вона така і хто ми такі. Відтоді щороку у нас є два святих дні: у травні і вересні їдемо з усіх кінців України в Пирогове під Київ, веземо свої роботи, виставляємо, обмінюємось, обговорюємо, критикуємо, продаємо на Андріївському узвозі, залишаємо для музеїв, бачимо, як розвивається наша творчість і як вона потрібна людям. Ці два дні для мене – віхи на дорозі творчості. А є ще й третій, незвичайний – 7 липня. Більше десяти років, як бубнівські гончарі оголосили його неробочим, святковим, днем пошани Франі Іванівни. Збираються, з'їжджаються усі, хто її любить, в нашому сільському клубі, і кажемо їй найкращі слова. Я особисто підперезана її зорею, перейняла у неї не тільки вміння робити керамічний посуд і художні витвори, а й писати вірші, складати пісні, малювати картини. Таке творче споріднення, що, здається, частинка її серця переселилася в мене. Коли нема натхнення, біжу до неї бо-дай на півгодини і заряджаюся надовго. Слово честі, вона геніальна, найбільше багатство нашої Гончарівки.

А в клубі, де за 150 гривень в двох іпостасях – завідувачої і бібліотекаря – хазяйнує справна і діяльна, непосидюча молодиця Надія Карашенко, ми почули те ж захоплення:

- 126 мешканців у Гончарівці і 25 з них – фольклорний ансамбль, що носить звання народного. Виріс і висловив на піснях Франі Іванівни, яка сама є фольклором – створила кілька власних пісенних циклів і знає сотні пісень, що докотилися до нас з глибини віків. Те, що ми народні, що минулого року представляли творчість подільського села на столичній сцені, – безперечна заслуга нашої зозульки. Крім того, вона малює нам усе, що треба для клубу, веселить народ своєю непересічною пам'яттю, видобуваючи з неї шедеври приказок, примовок, таких витійкуватих скоромовок, що нема літер і букв в алфавіті, щоб передати ними хоча б тінь цього дійства – це можна схопити тільки магнітофоном і телекамерою. Село тітку Франю не просто любить – воно її обожнює. Бувають же на землі такі рідкісні люди.

Сергій ГАЛЬЧАК

ЛІТОПИСЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ ДОЛІ

Кажуть, щоб відчутти смак води, треба її напитися. Щоб оцінити людину, потрібно її пізнати.

Моє безпосереднє знайомство з Іваном Степановичем Волошенюком, простою, водночас поважною, вдумливою, щирою, чуйною, привітною, безмеж-

но талановитою особистістю, започатковане ще в пору юності, коли ми обидва «проявляли натхнення на журналістській ниві». Він на той час уже був справжнім її жнивирем, тобто маститим майстром пера, я ж – лише починав торувати стежку до творчого Олімпу.

Вперше наші шляхи-дороги пересіклися, коли я працював у редакції обласної молодіжної газети «Комсомольське плем'я» (пізніше: «Панорама»), а він – на обласному радіо. Однак його творчі надбання звучали тоді не лише в ефірі, а й рясно заповнювали шпальти обласних та республіканських газет, привертаючи до себе увагу порушеною проблематикою, публіцистичним наповненням, художньою майстерністю викладу. Причому їхня виразність постійно зростала, відшліфовувалася. Вони, немов магніт, притягували до себе все більший загаль читачів.

На все життя запали неповторні статті, нариси, есеї, інтерв'ю Івана Степановича й в мою душу. Зокрема, закарбувалися у пам'яті опубліковані в різний час у тому ж «Комсомольському племені», «Вінницькій правді», «Вінниччині», «Сільських вістях», журналі «Вінницький край» його журналістські «коралі» «Бубнівська кераміка» (про розвиток гончарства в с. Бубнівка Гайсинського району), «Друге покликання кобзаря» (про В. М. Перепелюка із смт Вороновиці), «І воду назвали «Регіною» (легенда про джерело «Регіна» у с. Житники Мурованоктуриловецького району), «Хліб» (про Героя Соціалістичної Праці із Немирівщини Ф. В. Собітка), «Захоплення» (про організатора історико-краєзнавчого музею в с. Соколівка Крижопільського району В. Г. Стодольського), «Криниця дитинства» (спогади Івана Степановича про рідне село Ометинці), «Сеньйора Граселлі із Чернявки» (про долю Л. Титаренко із с. Чернявки Оратівського району, яка під час нацистської окупації краю була насильно вивезена на примусові роботи до Німеччини), «Леа Созеріна» (про неймовірну долю звичайної колгоспниці О. П. Лукашук із Тепличчини), «Буша – магнетична сила духовності» (про славнозвісне придністровське село, унікальне своїми історичними пам'ятками), «Клембівський феномен Віктора Наконечного» (про художника – уродженця Ямпільщини, лауреата Шевченківської премії), «Невідомий на Вінниччині Леонід Завальнюк» (про російського поета-пісняра, дитинство якого пройшло в с. Мервин Оратівського району), «Мій земляк матрос Кішка» (про легендарного односельчанина Івана Степановича), такі ж колоритні нариси «Магеланиха», «Дорога через усю війну», «Лист від французького друга» та інші, не менш вартісні, публікації.

Пірнаючи у їхню глибину, освоюючи сюжетну архітектуру, вагомість та виразність слова, саме на них рівнялися, відшліфовували свою професійну майстерність його друзі-колеги, в тому числі й я, працюючи пізніше редактором погребіщенської районної газети «Колос», обласного культурно-мистецького часопису «Камертон-ікс», заступником редактора «Землі Подільської», щиро прислухаючись до його слушних порад та зауважень.

Приємно було сприймати з уст Івана Степановича й похвалу. До цього часу у моїй пам'яті його теплі слова, висловлені 1989 р. на мою адресу, а також редагованого мною часопису «Колос», який у той час тричі підряд ставав пе-

реможцем престижних Всесоюзних творчих конкурсів, на проведеній у Поділля обласній прес-конференції, учасниками якої були редактори міськ-районних і районних газет, працівники обласних часописів, облтелерадіокомітету, редактори багатотиражок. Спасибі Вам за високу оцінку, мій незабутній Навчителю!

Пригадується й наша доленосна розмова, що відбулася дещо пізніше у Вінниці на теперішній зупинці громадського транспорту імені Валентина Отамановського, коли ми, очікуючи трамвай та відверто спілкуючись, не приховували особистих таємниць, щиро ділилися баченням свого подальшого майбутнього. Я повідав, що мене з кожним роком все більше ваблять наша ще далеко нерозкрита історія, краєзнавство, що із задоволенням пірнув би у безмежжя фактажу та таємниць архівних джерел, а Іван Степанович сказав, що «його гаряче єство нестримно тягнеться до художньої літератури, бо високоякісна журналістика й література – рідні сестри». Наш вибір, мабуть, виявився не випадковим, адже з часом я ступив на шлях науки, а Іван Степанович – засвітився як яскравий літературний талант, ставши відомим не лише на Поділлі письменником. Це засвідчує низка його пречудових творів: «В ім'я хліба», «Літо приємних зустрічей», «Ви чуєте, журавлі?», «Дорога через тишу», «Алло! Пришліть кореспондента», «Немирівська трагедія», «Два ангели на двох велосипедах», «Котилося літо», «І Крим, і Рим, і мідні труби», «Страх і совість», «Фотомоделі Подільського зоопарку», «Все, що на серці лягло», «Гіркий полине...», «З пам'яті доріг і старих блокнотів», «Вийшов кобзар із Поділля», «Печалі неосвячених могил», «Орли зграями не літають», «Три пелюстки любові», «Від трави і солов'їв...: чарівна краса природи – поетикою прози», «Зустріти любов», «Марія й Опанас, проза і Парнас», «Душа моя – Ометинці».

Повістями, збірками оповідань зачитувалися численні читачі, студенти – майбутні журналісти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, з якими любив зустрічатися Іван Степанович, проводячи з ними майстер-класи, щедро передаючи їм багатство своїх професійних надбань. І не дарма. Бо ж мистецтво слова Іван Степанович завжди сприймав, за висловом професора цього ж вузу Бориса Хоменка, «як згусток болю і страждань народу, як вияв величі і безсмертя його душі». Кожне його слово було об'єктивною думкою, а думка – щирою правдою. Епітети, порівняння, метафори вражали й вражають точністю та глибиною світосприйняття. Багатство почуттів, висловлене в творчому здобутку, завше бентежитиме душу.

Його численні художні, художньо-документальні, публіцистичні твори зайвий раз засвідчують, що Іван Степанович Волошенюк – це втілення народної мудрості, яка йде з глибини землі, із самого її серця. Та й він ніколи не приховував відданої любові до рідної землі. Завжди був сином свого народу, мальовничого батьківського Подільського краю.

Чим глибше знайомишся із творчістю письменника-журналіста, чим вдумливіше проникаєш у його художню лабораторію, тим більше переконуєшся в

самобутності й неповторності могутнього таланту митця, коріння якого в народі, що його виплекав.

Як науковець, стверджую, що земля, на якій постала сучасна Україна, споконвіків ростила хліб і збагачувала світ високими злетами людського генія. Тому важко переоцінити роль і приклад яскравих, непересічних особистостей, людей, для яких Україна справді понад усе і яких можна назвати поведирями нації, її моральними лідерами, володарями сердець і душ. Іван Степанович Волошенюк – саме така яскрава особистість!

До останнього дня письменник і журналіст Іван Волошенюк був творчо активним, все новими перлинами збагачував свій творчий ужинок. Тепер же, коли він, вважаю, за несправедливим вироком долі дочасно відійшов у Вічність, його художньо виразні, неповторно колоритні твори стали своєрідним ідейно-естетичним заповітом.

Наш славетний краєнин, заслужений журналіст України, лауреат численних літературних премій, назавжди залишиться у пам'яті численних друзів і колег, працівників видавництва «Меркьюрі-Поділля», до якого, образно кажучи, Іван Степанович прикипів душею, Людиною високого духу та Майстром слова із великої літери, який вбачав сенс свого життя в служінні рідній матері-Україні, невтомній боротьбі за справедливість.

Віра СТЕПАНЮК

ТА, ЩО ЗБУРЮЄ СПОКІЙ

29 січня 2016 року у Вінницькій обласній науковій бібліотеці ім. Тімірязєва відбулася презентація книги знаного в Україні журналіста й письменника Івана Волошенюка «Марія й Опанас, проза і Парнас. Спроба відвертого життєпису».

У назві твору вчувається авторська самоіронія, водночас – указівка на головних його героїв, подружжя Марковичів, їхні сімейні будні, вознесіння Марії на Парнас слави і повернення на земну твердь. Власне, акумульований на книжкових сторінках калейдоскоп життєвих колізій, скрупульозно зібраних автором – як він сам зазначає – із численних, доступних утаємниченому читачеві художньо-документальних повістей і романів Б. Лобача-Жученка, Оксани Іваненко, Євгена Брандіса, безліч різного гатунку інтернетівських публікацій. Вони й стали поштовхом до більш прискіпливого кількарічного вивчення біографії Марка Вовчка – незвичайної жінки, письменниці, яка писала «стрімким почерком вершниці, що тримає свого крилатого Пегаса у стані постійного галопу або алюру».

Іванові Волошенюку до найменших подробиць знайомі пейзажі Немирівщини, що на Поділлі – бо це його батьківщина; а для Марусі Марковички ця земля – столиця натхнення: «Таке враження, що її Пегаси паслися тільки на